

Recordant Joan Segon

FILA CULTURAL. Quan s'acompleix mig any del traspàs de Joan Segon, fotògraf i activista social i cultural, el Pou en recorda la persona i l'obra, de la mà dels seus col·laboradors.

*Joan Segon, en una foto d'abril de 1993, per a l'entrevista d'El Pou de la gallina.
Foto: Jordi Alavedra.*

De la mateixa manera que, quan es crema un bosc, solem dir que tots hi sortim perdem, passa el mateix cada vegada que se'ns en van aquelles persones que durant anys han tingut una incidència pública en la vida cultural i social de la ciutat. Aquest desembre Joan Segon hauria fet 74 anys, un període durant el qual va desenvolupar una tasca permanent, intensa i en diversos àmbits, a banda de la seva dedicació familiar i professional, com a economista.

El naixement d'una vocació

S'interessà per la fotografia de la mà d'un oncle seu, de l'excurisonisme i també del fotògraf Modest Francisco, veí del carrer de la Codinella, que fins a finals del segle XX regentà un estudi de fotografia al carrer de Santa Llúcia. Com recorda Carme Serra, vidua del Modest, «fins i tot el meu home els va fer les fotos del casament». Fou a través d'ell que ingressà a Foto Club Manresa, la secció fotogràfica del Centre Excursionista de la Comarcal de Bages, que va presidir els darrers anys, del 1972 al 1975. I fou aleshores que, conjuntament amb altres membres provinents de Foto Art (Robert Gardeñas, Santi Bajona, Ramon Grau, Rosalina Camps...), va fundar Foto Art Manresa, entitat que presidí de 1976 a 1982. Durant la seva presidència van incorporar-se a la junta, entre altres, Pura Travé i Josep Brunet, que posteriorment esdevindrà president de l'entitat, a partir de 2004: «Vam entrar a l'entitat a partir d'un minicurs de fotografia, impartit per ell». D'aquella època en destaquen la capacitat de treball i d'innovació, trets consubstancials amb el seu tarannà, tenaç, obert i constructiu. De bon principi, Segon va potenciar un aprenentatge compartit, assentat en tres pilars: la part creativa, la docència i la difusió. A ell es deu la creació d'un model d'escola de fotografia, amb l'organització de cursos anuals d'iniciació, i també l'organització de la primera trobada de fotògrafs amateurs de Catalunya, que va comportar la creació de la Federació Catalana de Fotografia, l'any 1981. Tant Travé com Brunet remarquen la vitalitat de Segon, «un investigador permanent, honest i molt radical en les seves idees com a artista i com a ciutadà, per a qui la fotografia constituïa una mitjà per explicar i fer art, però sobretot per comunicar».

Fidel al mestratge de Modest Francisco, Segon seguia l'esquema: idea, composició i tècnica. «Això, avui ho hem girat», deia Segon en una entrevista a "Regió7", el 5 de gener de 2014, i afegia: «La tècnica és tan fàcil i agraïda que n'abusem». Per això, en els cursos que ell feia -impartí més d'una vintena de cursos de Fotografia Digital i Photoshop de diferents nivells a l'Escola d'Adults-, explicava la tècnica, però sobretot insistia en la composició i en la dimensió comunicativa de l'art. Segon fou dels primers fotògrafs a passar-se al digital tan bon punt va permetre fer el mateix que l'analògic. Per a ell, qualsevol tècnica era vàlida: l'important era la imatge resultant. Tant era que, per obtenir aquella imatge, l'autor hagués combinat tècniques diferents, per bé que ell, com a fotògraf, fos absolutament realista.

Durant deu -de 1976 a 1986- va participar en nombrosos concursos de fotografia internacionals, estatals, nacionals i locals, i obtingué més de vuitanta guardons. Pels mateixos temps va exercir la crítica fotogràfica a "Regió7" (de 1979 a 1985), Ràdio Manresa (1981-1984), Ona7 Ràdio (1984-1986) i Ràdio Llaborda (1983-1984). També va participar en nombroses exposicions col·lectives i individuals -Barcelona, Terrassa, Manresa, Sant Adrià del Besòs, Igualada, Manlleu, el Vendrell, Sant Vicenç de Castellet, Rubí, etc.- i va publicar obra gràfica i articles sobre cultura i art al diari "Regió7" i les revistes "Dovella", "Faig", "L'Esquellot" i **El Pou de la gallina**. Va col·laborar, com

a responsable de la part fotogràfica, en els treballs editorials "El patrimoni històric i artístic", de Francesc Junyent, "Herbari i lepidopterologia", de Josep Junyent, "Visions de Manresa", de Francesc Comas, i va enregistrar en DVD "Trilogia Minorisa" (És Manresa?, Visions de Manresa, Deformacions de Manresa).

De tota la seva obra, extensa i variada, mereix un reconeixement especial el centenar d'audiovisuals, classificables en quatre apartats: viatges, estètics -combinació d'imatge, text i música-, divulgació i coneixement, i encàrrecs d'entitats i col·lectius, arran d'algun aniversari o efemèride. Aquests muntatges fotogràfics, projectats en biblioteques, centres cívics, casals de gent gran, Foto Art i sovint distribuïts per la xarxa, són un clar exemple de la voluntat de Segon d'utilitzar la fotografia com a mitjà de comunicació d'idees i d'expressió artística, amb l'objectiu d'arribar a tots els públics.

Quaderns de Taller

Quan l'any 1983 el pintor i escultor Josep Barés es proposa crear "Quaderns de Taller" una de les primeres persones amb qui contacta és Joan Segon, que ja coneixia d'uns cursos de comunicació visual que Barés havia impartit a Foto Art. Segons explica Barés, a Quaderns de Taller pretenien aplegar en una mateixa publicació treballs artístics de disciplines tan diverses com la música, les arts plàstiques, la literatura, la fotografia, realitzats per artistes locals i amb la finalitat de donar a conèixer «propostes artístiques de caràcter experimental, d'aquí el nom del col·lectiu i la publicació». Barés remarca que, dins el col·lectiu, «el Joan sempre va ser un puntal: algú que sempre hi era» i assenyala que la mateixa passió i interès que posava en l'art i la fotografia, la dedicava també a qüestions de ciutat, de política i del món: «En aquest sentit, era com el pintor Vila Closes, un artista i ciutadà compromès i implicat». I en subratlla també l'esperit crític, «per bé que sempre era directe i anava de cara: no hi havia cap altre Joan Segon al darrere».

Vinculat amb l'escoltisme i Càritas, Joan Segon va ser, a més a més, tertulià de Flaix Ciutat, cantaire de la coral Czarda i ponent en diferents jornades sobre cultura i conservació del patrimoni. I és que, com diu Carme Serra, Joan Segon va ser una persona activa i predisposada sempre a col·laborar amb tothom, opinió compartida per Barés, que el defineix com «una bona persona, un bon fotògraf i un bon ciutadà», i per Lluís Calderer, que compendia l'home i l'obra amb aquestes paraules: «No solament va ser un creador agut, sensible i valent d'imatges, sinó un divulgador apassionat de la fotografia, amb un pregon sentit cívic i ferm amb què va plantejar i lluitar per la millora de diferents aspectes de la vida ciutadana, amb una catalanitat irreductible, i em dol que només hagi pogut albirar «un alçament de llum en la tenebra», que deia Espriu».